

בלמ"ס

33.0401
פקודות מטכ"ל, 15 נוב' 81

פרק משנה 4

ד ג ל י ם

33.0401 דגל המדינה, דגל צה"ל ותמונות אישים

תוקף טעיפים 1 עד 50 מה- 29 ביוני 2004

כללי

1. הפקודה קובעת את האחריות להחזקת הדגלים הנישאים ואת אופן השימוש בהם:
א. דגל המדינה בדמות הדגל שנישא לראשונה במצעד ביום צה"ל בתל-אביב ב- כ' בתמוז התש"ט.
ב. דגל צה"ל בדמות הדגל שנמסר על ידי נשיא המדינה לצבא במסדר יום העצמאות בירושלים ב- ד' באייר התשי"א.
2. כמו כן, קובעת הפקודה כי מותר לתלות את תמונות נשיא המדינה והרמטכ"ל במשרדים צבאיים, במועדונים ובחדרי תרבות.
3. בפקודה זו: "חייל" או "קצין" או "נגד" - לרבות חיילת או קצינה או נגדת, אלא אם נאמר מפורשות אחרת.

דגל המדינה

4. דגל המדינה מוצב באחת משלוש הצורות הבאות: דגל מונף, דגל קישוט ודגל נישא.

מועדי הנפה

5. דגל המדינה יונף בכל יחידה בצה"ל בכל יום, במועד שייקבע בפקודות הקבע של היחידה, לאחר שעת ההשכמה, ולא יאוחר משעה 08:00.
6. הדגל יורד בכל יום לפני השעה 17:30. בערב שבת ובערב חג יורד הדגל שעה אחת לפני כניסת השבת או החג.
7. הדגל יונף בכל מזג אוויר. בטקסים ליליים יונף הדגל רק אם מצויה תאורה נאותה.

מקום הדגל

8. דגל המדינה יונף על התורן הקרוב ביותר למפקדת היחידה. ביחידות שקיימת בהן כיכר מסדרים, או במקומות אחרים בהם נערכים מסדר, מצעד או חגיגה צבאית אחרת, יונף הדגל גם על תורן שבקרבת במת ההצדעה.

תיאור הדגל

9. אורכו 220 ס"מ, רוחבו 160 ס"מ, הרקע - לבן ועליו שני פסי תכלת כהה ברוחב 25 ס"מ כל פס, לכל אורכו של הדגל. באמצע הרקע הלבן, בין שני פסי התכלת ובמרחק שווה מהם - מגן דוד עשוי שני משולשים שווי צלעות בצבע תכלת, שבסיסיהם מקבילים לפסי התכלת שלאורך הדגל.
10. דגלי המדינה המונפים בכלי שיט ייקבעו על-פי ההנחיות של מפקדת חיל הים.

תיאור התורן

11. גובה התורן פי ארבעה לפחות מאורך הדגל, ולקצהו העליון מחובר גלגל מתכת, או טבעת מתכת, לגלילת החבל, שאליו יחובר הדגל. בעת ההנפה, תהיה מפת הדגל מקופלת וקשורה קשר רופף.

סדר קדימה לגבי דגלים אחרים

12. כשמופיע דגל המדינה יחד עם דגלים אחרים או עם דגלים צבאיים, הוא יונף תמיד על תורן נפרד, ומפת הדגל תהיה שווה בגודלה למפות יתר הדגלים או גדולה מהן. תורניהם של הדגלים האחרים לא יהיו גבוהים מזה של דגל המדינה.
13. כשמופיע דגל המדינה יחד עם דגלי המדינה של מדינות אחרות, יהיו כל התרנים בגובה שווה, ומפות הדגלים שוות בגודלן. התורן של דגל המדינה יהיה הימני והראשון בשורה. יתר הדגלים יונפו על תרנים לשמאלו, לפי סדר האלפבית של שמות המדינות.

טקס הנפת דגל המדינה והורדתו

בלמ"ס

14. נגד היחידה יהיה אחראי לתקינות הדגל, לשמירתו, להנפתו ולהורדתו במועדים האמורים בפקודות.
15. בעת הנפת דגל שגרתית, יונף הדגל על ידי חייל אחד. במסדר חגיגי - תורכב חוליית הדגל מדגלן שיניף את הדגל ומשני חיילים חמושים.
16. מתוך קלטת או תקליטור יושמעו התרועות של תזמורת צה"ל. בשבתות ובחגים לא יושמעו התרועות.
17. סדר טקס ההנפה יהיה כמפורט להלן:
- א. הדגלן או חוליית הדגל יתפסו מקום.
- ב. הדגלן יניף את הדגל (בליווי תרועת "הנפת הדגל"). כשהדגל המקופל מגיע לגובה חצי התורן, יתיר אותו הדגלן על ידי משיכת החבל, יאפשר את פריסתו ויקשור אותו לתורן.
- ג. הדגלן צועד צעד לאחור, מצדיע כשעיניו מופנות אל הדגל.
18. סדר טקס ההורדה יהיה כמפורט להלן:
- א. הרכב החוליה הוא קצין או נגד ושני חיילים.
- ב. חוליית הדגל תופסת את מקומה.
- ג. הדגלן מצדיע, כשעיניו מופנות אל הדגל, מוריד את הדגל (בליווי תרועת "הורדת הדגל"), מקפלו וקושר אותו למוט התורן.
- ד. הקצין או הנגד פוקד על המשמר "הכתף נשק", מסדר אותו בשורה אחת, מפנה אותו ומציעד אותו מרחבת הדגל.
19. בשבתות ובחגים יניף הדגלן את הדגל ללא כל טקס, ואילו ההורדה תקוים במתכונת הרגילה, במוצאי השבת או החג.
20. טקס הנפת או הורדת הדגל בתום יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל יהיה כמפורט להלן:
- א. הדגלן עומד מול הדגל ומצדיע.
- ב. הדגלן מניף את הדגל לראש התורן, ולאחר שהייה בת חמש שניות, מוריד את הדגל ומקפלו.

הרכנת דגל המדינה לאות אבל

21. דגלי המדינה המונפים על התרנים הראשיים ביחידות צה"ל (תורן ראשי - תורן המוצב ליד מפקדת היחידה או על מגרש המסדרים) יורכנו עד לחצי גובה התורן במקרים המפורטים להלן:
- א. בערב יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל, בשעה 20:00 ועד צאת יום הזיכרון למחרת. עם צאת יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל, יונף הדגל לראש התורן ויישאר מונף עד צאת יום העצמאות.
- ב. ביום הזיכרון לשואה ולגבורה - מהשעה 08:00 ועד רדת החשיכה.
- ג. בכל מועד אחר שייקבע על ידי הממשלה או ועדותיה.
- לא יורכב דגל המדינה לאות אבל בטקסי אזכרה לחללי היחידה או בטקסי אבל ואזכרה מכל סוג שהוא, אלא על-פי הוראת אכ"א-פרט-ענף המשטר והמשמעת.

טקס הרכנת דגל המדינה לחצי התורן

- 22.
- א. ככלל, יונף דגל המדינה מבעוד מועד לראש התורן.
- ב. הדגלן נעמד מול הדגל, מצדיע, מוריד אותו בתנועות איטיות וקצובות עד לגובה חצי התורן וקושרו.
- ג. הדגלן צועד צעד אחד לאחור ומצדיע לדגל.

בלמ"ס

33.0401
פקודות מטכ"ל, 15 נוב' 81

הצדעה לדגל מונף

23. ההוראות בדבר ההצדעה לדגל מפורטות בפ"מ 33.0913.

דגל קישוט

24. דגל המדינה ישמש לקישוט על בניינים, באולם בית-דין, באולמי הרצאות וחגיגות, בהופעות ספורט ובמפגנים צבאיים, ובעת לווייה צבאית לכיסוי הארון (כמפורט בפ"מ 38.0116). הדגל לא ישמש לכיסוי שולחן, אנדרטות או פסלים.
יודגש כי דגלי קישוט על תרנים אינם נחשבים "דגלים מונפים". אין מניפים אותם בזמן הטקס, אלא קובעים אותם לפניו ומסירים אותם בסיומו.

דגל לקישוט בניין

25. דגל המדינה המונף כקישוט על בניין יונף על תורן, שגובהו שלוש מטרים, לפחות.
26. דגל המדינה המונף במלכסן ממרפסת או מקצה של גג יונף על תורן שאורכו שני מטרים, לפחות, ובזווית של 45 מעלות.

דגל לקישוט קירות, במות וכו'

27. דגל ייקבע על קירות או במות, מאחורי מושב נשיא בית-דין ומאחורי אישיות מרכזית בנסיבות שונות. במקרה זה, ייקבע הדגל במאוזן (כשפטי התכלת מקבילים לקרקע). ניתן לתלות את הדגל גם במאונך, בתנאי שניצרב הדגל לא ישונה.
28. כאשר שני דגלי המדינה עם תרנים מוצלבים משמשים לקישוט קיר, תהיה הזווית ביניהם 90 מעלות. אם אחד מהם דגל של מדינה אחרת, יהיה דגל ישראל הימני מהם.

הצדעה לדגל קישוט

29. אין מצדיעים לדגל קישוט.

שמירת כבוד הדגל

30. האמור בפקודה אינו בא אלא להוסיף על חוק הדגל והסמל, התש"ט 1949- ותקנותיו.

דגל צה"ל

תיאור הדגל

31. אורכו 220 ס"מ, רוחבו 160 ס"מ, הרקע - תכלת ובפינה השמאלית העליונה, לצד התורן - דגל הלאום באורך 110 ס"מ וברוחב 80 ס"מ. בפינה הימנית התחתונה, לצד המתנופף - סמל צה"ל באורך 70 ס"מ וברוחב 68 ס"מ. בשולי הדגל גדילים ברוחב 8 ס"מ. הדגל קשור למוט עץ באורך 350 ס"מ, שבקצהו העליון מותקן סמל צה"ל עשוי מתכת.

טקס החלפת משמורת דגל המדינה ודגל צה"ל

32. דגל המדינה ודגל צה"ל יהיו במשך שנה אחת במשמורת זרוע או פיקוד, לפי הסדר המפורט להלן (סדר זה בתוקף מיום העצמאות התשנ"ט):

- א. מפקדת פיקוד הדרום.
- ב. מפקדת זרוע היבשה.
- ג. מפקדת פיקוד המרכז.
- ד. מפקדת חיל הים.
- ה. מפקדת פיקוד הצפון.
- ו. אגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה.
- ז. מפקדת חיל האוויר.

בלמ"ס

- ח. מפקדת חיל המודיעין.
ט. מפקדת פיקוד העורף.
י. אגף כוח האדם.
יא. אגף התקשוב.
33. הדגלים יועברו מידי הזרוע או הפיקוד בטקס מיוחד, מדי שנה, במסדר או במצעד הראשי ביום העצמאות.
34. חוליית הדגל תהיה מורכבת כלהלן:
א. מפקד בדרגת סרן - רס"ן.
ב. ארבעה נגדים בדרגת רס"ל - רס"ב.
ג. שישה חיילים בדרגת טוראי - סמ"ר.
ד. שש חיילות בדרגת טוראי - סמל.

נשיאת דגל

35. דגל המדינה יינשא מימין ודגל צה"ל משמאל. הדגלן יישא את הדגל, כשהדגל נתון במנשא בצד ימין של חגורתו, ידו הימנית תאחז בקצה המוט מעל המנשא, וידו השמאלית מתחת לידו הימנית. בעת עמידת דום, אם ניתנה לחיילים חמושים פקודה "הצג נשקו!", מרים הדגלן את הדגל בקצב הראשון מהמנשא, בקצב השני - מוריד את מוט הדגל לימין הגוף לקצה הנעל, כאשר יד ימין חובקת את המוט, ובקצב השלישי - משמיט את היד השמאלית.

הצדעה של חוליית הדגל

36. בעבור חוליית הדגל ליד במת ההצדעה, שעליה נמצאים נשיא המדינה, ראש הממשלה או יו"ר הכנסת, מרכין הדגלן את דגל המדינה. כשמשתתף דגל צה"ל במצעד ההצדעה, יורכן אף הוא. אם על הבמה נמצאים שר הביטחון או הרמטכ"ל בלבד, יורכן רק דגל צה"ל. מפקד החוליה יצדיע לימין (שמאל), וחילי החוליה, פרט לדגלן ולשורת חיילי החוליה הקרובה לבמה, מבצעים "לימין (לשמאל) שורי!".
37. אלוף, מפקד זרוע או מפקד פיקוד, שלהם נמסרו הדגלים למשמרת, ימנו נגד יחידתי לתפקיד שומר הדגלים, נוסף על תפקידיו הרגילים. הנגד היחידתי יהיה אחראי לשמירה על הדגלים ולהחזקתם במצב נאות.
38. מינוי נגד היחידה לתפקיד שומר הדגלים יתפרסם בפקודות הזרוע או הפיקוד.
39. הדגלים יוחזקו בלשכת האלוף, מפקד הזרוע או מפקד הפיקוד.
40. הדגלים הנ"ל לא ישותפו בטקסים ובאירועים אחרים.

חובת ההצבה של דגל המדינה במשרדים צבאיים

41. בנוסף על האמור לעיל, יוצב דגל המדינה במשרדים הצבאיים הבאים:
א. משרד של מפקד שדרגתו תא"ל ומעלה.
ב. משרד של מפקד יחידת רישום, בכל דרגה שהיא.
42. מידות הדגל: אורך - 140 ס"מ, רוחב - 100 ס"מ.
43. הדגל יוצב בקצהו העליון של מוט שאורכו יהיה 250 ס"מ.
44. הדגל והמוט יוצבו על כן במשרד הצבאי, בזווית 30 מעלות, במקום שיהלום את כבוד הדגל.
45. במשרד צבאי, שחובה להציב בו את דגל המדינה ומוצב בו דגל יחידתי או נס, יוצבו שני הדגלים על כן אחד, והמרחק ביניהם יהיה 30 ס"מ, לפחות.

גניזת דגל

בלמ"ס

33.0401
פקודות מטכ"ל, 15 נוב' 81

46. דגל אשר אינו ראוי עוד להנפה, לקישוט או לנשיאה לא ישמש לכל צורך אחר, אלא ייגנז בבסיס ציוד. לגבי דגלים מיוחדים בעלי ערך היסטורי, יוצאו מפעם לפעם הוראות מיוחדות על ידי אמ"ץ-חטיבת תוה"ד-מחלקת ההיסטוריה.

תליית תמונות אישים ביחידות הצבא

47. במשרדיהם של הרמטכ"ל, אלופי צה"ל, מפקדי חילות, מפקדי עוצבות, קצינים בדרגת תא"ל ומפקדים של בסיסי הדרכה, שדרגתם לפי תקן אל"ם, לפחות, ניתן לתלות את תמונות המפקדים הקודמים.

48. פרט לתמונות הנשיא ולתמונות מפקדים, כמפורט לעיל, אין לתלות במחנות הצבא תמונות אישים אזרחיים או אנשי צבא. איסור זה אינו חל על תליית תמונות קיבוציות, כגון: תמונות מסדרים ומסקרים, תמונות מחזור הקשורות לחיי היחידה, אשר בהן מופיע מספר רב של אנשים.

49. תמונות מפקדים, כמפורט בסעיפים 47 ו-48 לעיל, לא יהיו גדולות מגודל תמונת הנשיא הרשמית. ובכל מקרה שתיתלה תמונת הנשיא הרשמית, היא תיתלה במקום המרכזי.

50. במשרדים צבאיים, במועדונים ובחדרי תרבות ניתן לתלות את תמונת נשיא המדינה, סמל המדינה ואת תמונת הרמטכ"ל, כאשר סמל המדינה יתלה במרכז מוגבה משתי התמונות לצידיו. מימינו תתלה תמונת הנשיא ומשמאלו תמונת הרמטכ"ל.